

Frågestund om miljöavtal

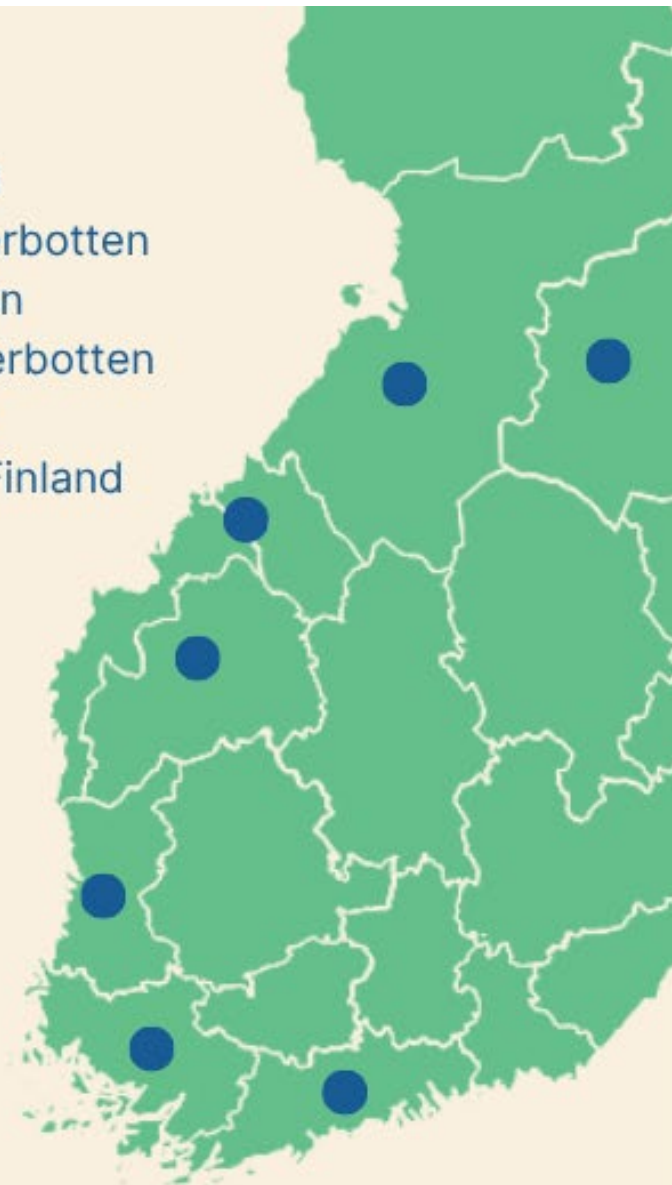

Ons. 22.4.2026 klo 17.30–19

Teams

- Kajanaland
- Norra Österbotten
- Österbotten
- Södra Österbotten
- Satakunta
- Egentliga Finland
- Nyland

Anvisningar för deltagandet

- Tillfället bandas in
- Kameror är avstängda. Mikrofoner ska hållas stängda under presentationerna.
- Du kan delta i diskussion genom att:
 - lyfta upp handen efter presentationerna (på övre kant finns en hand ikon).
 - ställa frågor i chatten under hela tillfället
- Materialer, inspelning och frågor och svar publiceras på landsbygd.fi-sidan för varje region i materialbanken eller under rubriken "Material"

Programmet för frågestunden

- Öppnandet av tillfället: Meiju Tikkanen, Livskraftscentralen i Österbotten
- Ändringar från ifjol: Dennis Jakobsson, Livskraftscentralen i Österbotten
- Terrängsyner: Meiju Tikkanen
- Helmi-livsmiljöprogrammet: Victoria Snickars, Livskraftscentralen i Södra Österbotten
- Frågor och diskussion: Meiju Tikkanen

Livskraftscentralerna påbörjade sin verksamhet 1.1.2026

- **Gäller** reformen av statens regionförvaltning
- Utifrån de 15 tidigare NTM-centralerna bildades **10 livskraftscentraler**
- Livskraftscentralerna tar hand om uppgifter som gäller t.ex. **näring, landsbygd, trafik, miljö och naturresurser**
- Livskraftscentralerna genomför uppgifter enligt EU:s regional- och strukturpolitiska program och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
- Det finns ett verksamhetsställe i varje landskap och nästan 2 000 personer
- Verksamheten i praktiken liknar f.d. NTM-centralerna
 - Vissa miljöuppgifter har överförts till Tillstånds- och tillsynsverket
 - Vissa trafikuppgifter har överförts till Transport- och kommunikationsverket Traficom

Livskraftscentralernas uppgifter

Landsbygden

Jord- och trädgårdsbruk, landsbygdsutveckling, fiskeri- och renhushållning, livsmedel, säkerhet och kvalitet hos jordbrukets produktionsinsatser, ekologisk produktion, djurens hälsa och välbefinnande, växthälsa, tillsyn

Invandring

Arbets- och utbildningsbaserad invandring, främjande av invandrarens integration och goda befolkningsrelationer

Trafik

Trafiksystemets funktion, trafiksäkerhet, väg- och trafikförhållanden samt landsvägshållning

Naturresurser och miljö

Främjande av en god miljöstatus för den biologiska mångfalden samt vård av kulturmiljön, främjande av en god vattenstatus, främjande av områdesanvändning och klimatarbete, miljöfostran, användning av naturresurser, vattenhushållning, dammsäkerhet

Näringsar och sysselsättning

Främjande av sysselsättningen, arbetskraftens kompetens, hållbar tillväxt i företagsverksamheten, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, internationalisering och konkurrenskraft samt energiproduktion

Finansiering, utveckling och uppföljning

Företags- och projektfinansiering, förvaltning av EU:s regional- och strukturpolitiska program samt stöd från jordbruks- och landsbygdsfonden, regionutveckling

Frågestund om miljöavtal

Onsdagen den 22.4.2026 kl. 17.30–19

Livskraftscentralen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Ansökan om åkerstöd, Nya avtal och ändringar i befintliga avtal 2026

Dennis Jakobsson, Livskraftscentralen i Österbotten

Livskraftscentralen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Ansökan om åkerstöd 2026

- Det är möjligt att ansöka i Vipu-tjänsten senast den 9.6.2026 om:
 - Nya femåriga avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap
 - Nya femåriga avtal om skötsel av våtmark
 - Tillägg av areal, dvs. nya basskiften, till de befintliga avtalen som nämns ovan
 - Ettåriga grundiståndsättningsåtgärder för avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap
-
- Den årliga stödnivåerna för avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap kommer att ändras från och med 2026:
 - Nationellt eller regionalt värdefulla vårdbiotoper 650 €/ha
 - Övriga områden 550 €/ha

Nya avtal 2026

- **Stödsökande kan bara ha ett avtal ikraft.**
- **Nya avtalsområden kommer att terrängbesiktigas under första avtalsåret**
- **Ange rätt växt- och markanvändningslag för att skiftet skall vara berättigat till skötselavtal.**
- **Skötsel av våtmark**
 - **Miljöavtalsareal våtmark, övrigt område**
- **skötsel av jordbruksnatur och landskap**
 - **Miljöavtalsareal, permanent vall**
 - **Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal**

Nya avtal 2026

- **Skötselavtal för jordbruksnatur och landskap kräver årlig bete eller skötsel av avtalsområdet genom slåtter och uppsamling av slåtteravfall.**
- **För skötselavtal för våtmark beror skötselåtgärderna på våtmarkens syfte.**
- **Skötselplanen och dess åtgärder är i enlighet med avtalsvillkoren**
- **Till avtal lämpliga områden som följer avtalsvillkoren**
- **Anteckningar/skötseldagbok över utförda skötselåtgärder, skall hållas uppdaterade**
- **Dubbelfinansiering är förbjuden i miljöavtal.**
- **Basskiftena i det ikraftvarande skötselavtalet ska anmälas och betalningen ska ansökas om årligen i samband med att man ansöker om åkerstöd elektroniskt i Vipu-tjänsten.**

Ansökan om åkerstöd 2026

- **Tilläggsareal för ikraftvarande skötselavtal för jordbruksnatur och landskap samt våtmark kan ansökas i samband med ansökan om åkerstöd i Vipu-tjänsten fram till 9.6.2026 genom att grunda nytt basskifte på området.**
 - Under ändringstiden för ansökan kan inga fler basskiften ansökas om.
 - Tilläggsarealerna är giltiga till slutet av den ursprungliga avtalsperioden.
- **En terrängbesiktning kommer att utföras på tilläggsarealerna om det inte är uppenbart.**
- **Gränserna för basskiftena som redan är avtal får inte ändras till en större storlek.**

Ansökan om åkerstöd 2026

- **Tilläggsareal kräver följande bilagor**
 - Arrendekontrakt
 - Samfällighetens mötesprotokoll
 - Skötselplan

- **Besittning av basskiften endast genom ägande eller arrendekontrakt:**
 - Avtalsområdet ska stå under sökandens besittning under hela avtalsperioden.
 - Ett skriftligt arrendekontrakt ska lämnas in för det arrenderade området, giltigt för hela avtalsperioden (avtalsperioden börjar den 1.5 ansökningsåret och slutar den 30.4).
 - Betesavtal eller andra avtal som grundar sig på områdets användning styrker inte besittningsrätten.

Förändringar under avtalsperioden

- **Arealen för ett ikraftvarande avtal kan minskas utan återkrav under vissa förutsättningar:**
 - **Besittning av området överförs till en annan sökande**
 - **Besittning av området i enlighet med avtalsvillkoren fortsätter inte på området (minsta avtalsarealen är 0,30 ha)**
 - **Force majeure eller exceptionella omständigheter**
- **Om du vill ta bort ett enskilt basskifte från avtalet, meddela detta skriftligen till avtalshandläggaren vid ditt regionala Livskraftcentral i samband med ansökan om åkerstöd (observera att anmälan av granskning förhindrar ändringar).**

Förändringar under avtalsperioden

- **Om du vill ansöka om en höjning av värdeklassen för ett basskifte i ikraftvarande avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap meddela detta skriftligen till avtalshandläggaren vid Livskraftscentralen i din region i samband med ansökan om åkerstöd**
- **Livskraftcentralerna avgör om det finns skäl för en höjning av värdeklassen.**
- **Överlåtelse av avtal (blankett 160)**

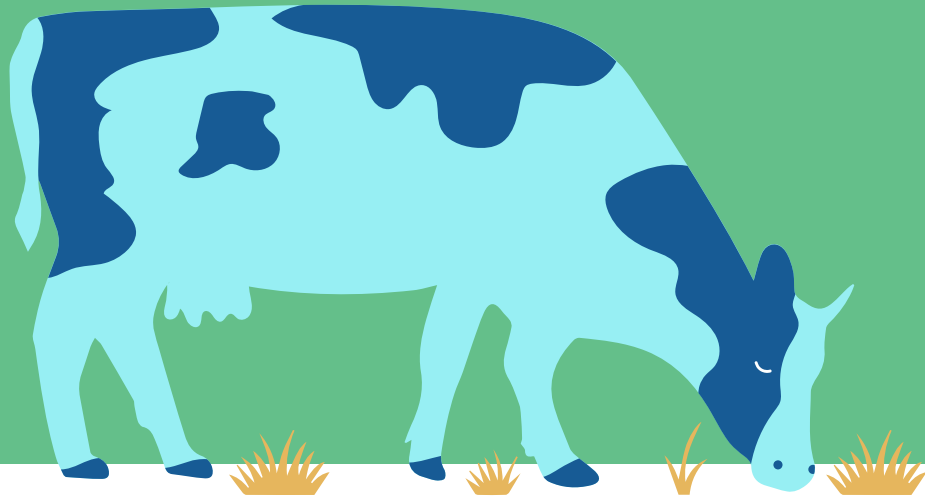
Förändringar under avtalsperioden

- **Under ändringstiden av åkerstöd är det möjligt att göra vissa ändringar i Vipu-tjänsten fram till den 1.10.2026:**
 - **Ändra en anmäld växt till ett basskifte**
 - **Ta bort stöd från ett basskifte**
 - **Ansöka om eller avbryta utbetalning för en ettårig iståndsättningsåtgärd**
- **Ändringar kan inte göras om gården har anmälts för granskning eller terrängbesiktning**

Terrängsyner

Meiju Tikkanen, Livskraftscentralen i Österbotten

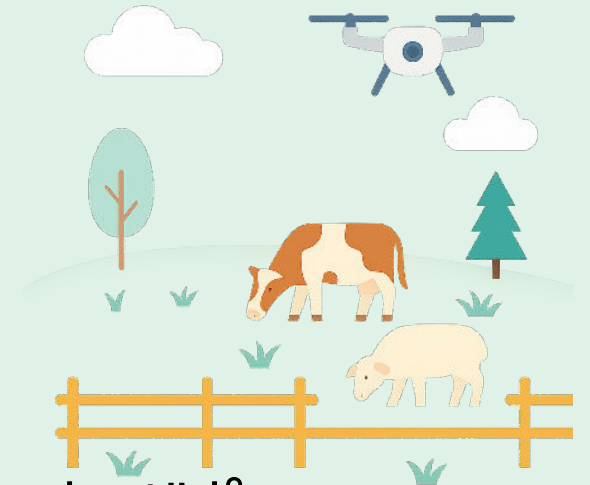
Livskraftscentralen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Administrativt inspektionsbesök = Terrängsyn

- Inte en övervakning
- Görs till alla skiften som ansökts med i avtalet
 - Områdets avtalsduglighet och skiftesgränser säkerställs
 - Ettåriga åtgärder granskas på samma gång
- Ersättningen fastställs av den avtalsdugliga arealen som konstaterats i synen
 - Arealen minskar → Stödet till skiftet minskar
 - Arealen ökar → Stödet utbetalas enligt den större arealen fr.o.m. följande stödår
- Anteckningar och bilder från synen sparas i myndighetsapplikationen

Förberedelse inför terrängsynen

- Granskaren tar kontakt och berättar om synen
 - Synen påbörjas inom 14 dygn efter anmälan
- Låt oss värna om den gemensamma säkerheten
 - Informera om eventuella betesdjur på områdena
- Håll skötselplanen och skötseldagboken uppdaterad. Informera om möjliga ändringar.

Sammanfattning av fältbesöket

Jordbruksskifte	Växt		Areal				
	Anmäld	Konstaterad	Anmäld (ha)	Mätt (ha)	Godkänd (ha)	ms	Tolerans (ha)
A (1)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Övrig areal inom ekoövervakning (ej jordbruksmark)	16,28	6,84	6,84	07	0,00
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	6,98	15,45	15,45	13	0
A (1)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	21,81	19,40	19,40	07	
A (2)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Övrig areal inom ekoövervakning (ej jordbruksmark)		1,92	1,92	07	
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	0,90	0,90	0,90	13	
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Övrig areal inom ekoövervakning (ej jordbruksmark)	1,50	1,50	1,50	17	
A (1)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	2,55	2,55	2,55		
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	1,00	1,00	1,00		
A (1)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	8,43	5,99			
A (2)	Miljöavtalsareal, permanent vall	Övrig areal inom ekoövervakning (ej jordbruksmark)		2,34			
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	0,58	0,58	0,58	13	
A (1)	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	Miljöavtalsareal, trädbevuxen eller övrig areal	1,41	0,90	0,90	14	0,05
Sammanlagt			61,44	59,37	59,37		

Livskraftscentralen
 Livskraftscentralen | Osterbotten
 PO 80
 00072 LIVSKRAFTSCENTRALEN
 kijaans.pohjanmaa@elinvoimaokes.fi

Lägenhetssignum
 Stödsökande

Kontaktpersonens
 tel.nr.

Produktionsinriktning
 Handläggningskommun
 Gårdens adress

Resultat av granskning i terrängen för miljöavtal 2023

Uppgifter gällande fältbesöket

Grund

Avdrag och påföljder

Fältbesöket har anmälts

Fältbesöket började

Administrativ kontroll

NTM-centralens eget urval för granskning av stödduglighet för enskilda miljöavtalskiften

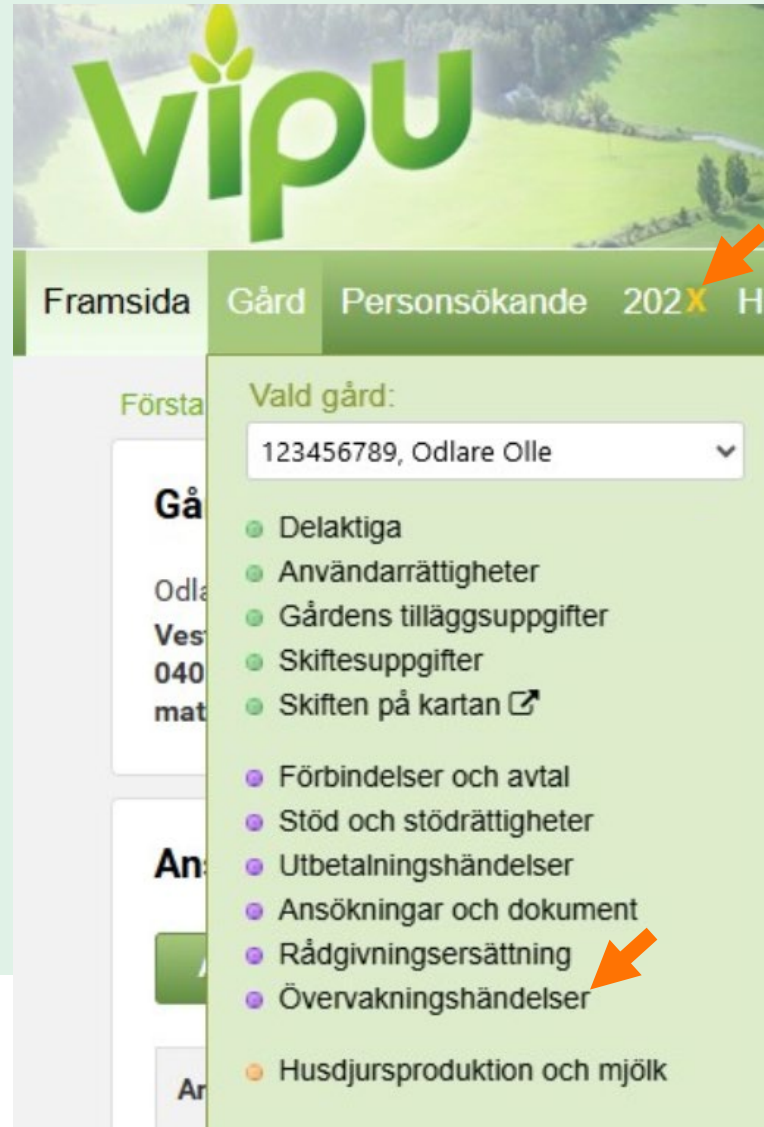
Körningens nummer 7531

Med granskning i terrängen som grund kan utbetalt stöd för miljöavtal sänkas, t.ex. om avtalsarealen blir mindre. Nedskärning av stöd kan också komma i fråga i det grundläggande inkomststödet, omfördeingsinkomststödet, stöd till unga odlare och i kompensationsersättningen.

Anmälningens mottagare

Fältbesöket avslutades

Hitta fältbesökets anteckningar i Viputjänsten

The screenshot shows the Viputjänsten web interface. At the top, the Vipu logo is displayed. Below it, a navigation bar contains the following items: Framsida, Gård, Personsökande, 202X, and Hi. An orange arrow points to the '202X' item. Below the navigation bar, a dropdown menu is open, showing the selected farm: '123456789, Odlare Olle'. The dropdown menu lists several categories, each with a colored circle icon:

- Delaktiga
- Användarrättigheter
- Gårdens tilläggsuppgifter
- Skiftesuppgifter
- Skiften på kartan ↗
- Förbindelser och avtal
- Stöd och stödrättigheter
- Utbetalningshändelser
- Ansökningar och dokument
- Rådgivningsersättning
- Övervakningshändelser
- Husdjursproduktion och mjölk

An orange arrow points to the 'Rådgivningsersättning' item.

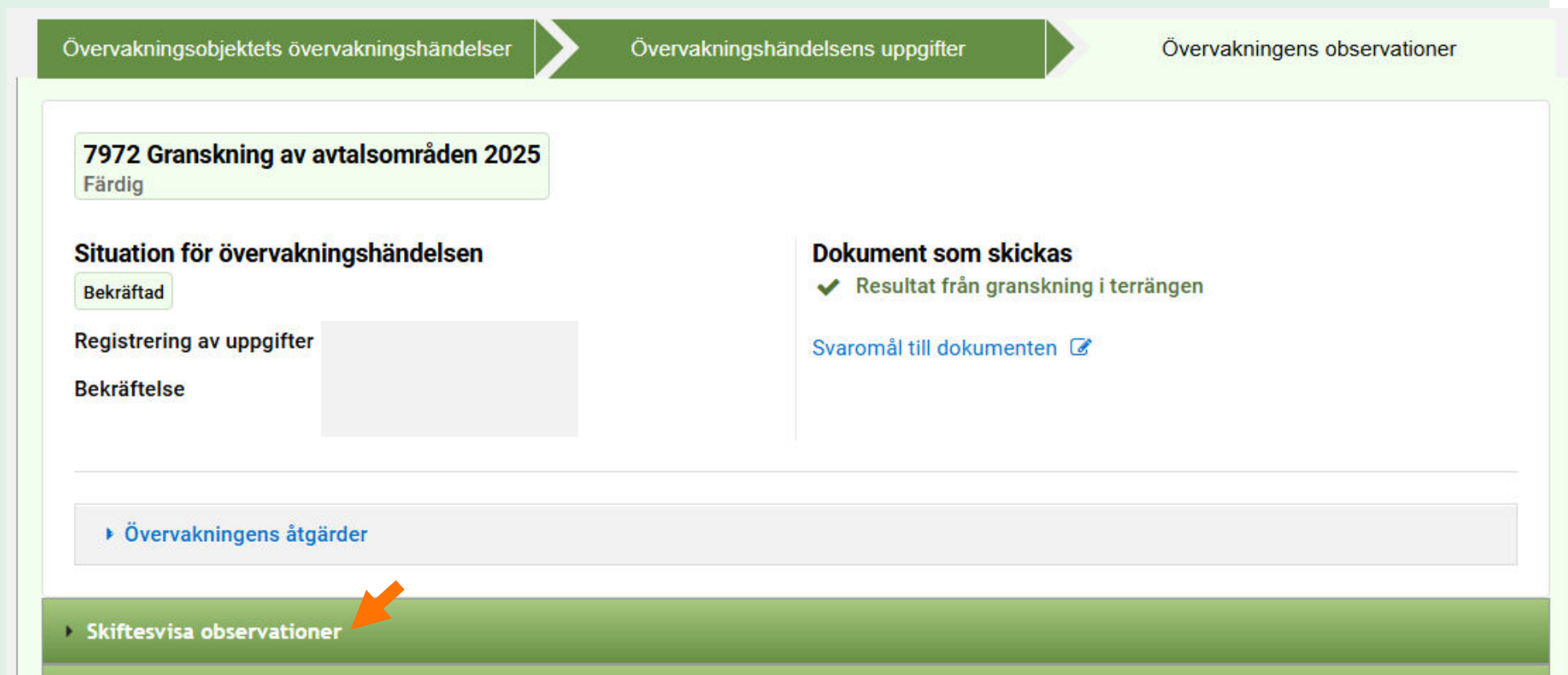
Hitta fältbesökets anteckningar i Viputjänsten

The screenshot shows the navigation menu of the Viputjänsten. The 'An' (Analyse) section is expanded, showing various options. An orange arrow points to 'Övervakningshändelser' (Monitoring events) in the 'An' section. Another orange arrow points to the 'Hjälpsida' (Help page) link in the top navigation bar.

- Framsida
- Gård
- Personsökande
- 202 X
- Hi
- Första
- Vald gård: 123456789, Odlare Olle
- Gård
- Odlare
- Ves
- 040
- mat
- An
- Ar

- Delaktiga
- Användarrättigheter
- Gårdens tilläggsuppgifter
- Skiftesuppgifter
- Skiften på kartan ↗
- Förbindelser och avtal
- Stöd och stödrättigheter
- Utbetalningshändelser
- Ansökningar och dokument
- Rådgivningsersättning
- Övervakningshändelser
- Husdjursproduktion och mjölk

The screenshot shows the main content area of the Viputjänsten. The top navigation bar has three tabs: 'Övervakningsobjektets övervakningshändelser', 'Övervakningshändelsens uppgifter', and 'Övervakningens observationer'. The main content area displays the following information:

- 7972 Granskning av avtalsområden 2025**
Färdig
- Situation för övervakningshändelsen**
Bekräftad
- Registrering av uppgifter**
- Bekräftelse**
- Dokument som skickas**
✓ Resultat från granskning i terrängen
[Svaromål till dokumenten](#) ↗
- Övervakningens åtgärder**
- Skiftesvisa observationer**

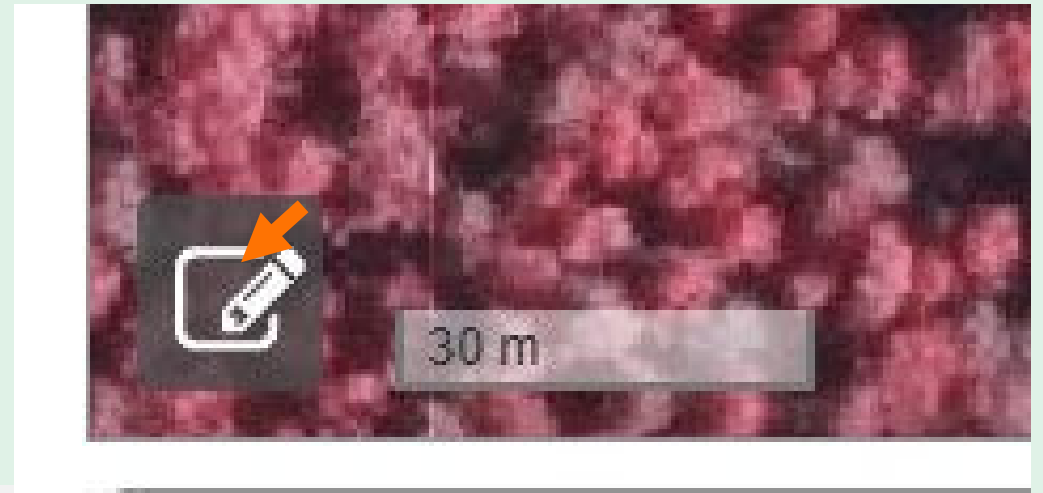
An orange arrow points to the 'Skiftesvisa observationer' link at the bottom of the page.

Hitta fältbesökets anteckningar i Viputjänsten

Framsida Gård Personsökande 202 X Hi

Vald gård:
123456789, Odlare Olle

- Delaktiga
- Användarrättigheter
- Gårdens tilläggsuppgifter
- Skiftesuppgifter
- Skiften på kartan ↗
- Förbindelser och avtal
- Stöd och stödrättigheter
- Utbetalningshändelser
- Ansökningar och dokument
- Rådgivningsersättning
- Övervakningshändelser
- Husdjursproduktion och mjölk

Övervakningsobjektets övervakningshändelser Övervakningshändelsens uppgifter Övervakningens observationer

7972 Granskning av avtalsområden 2025
Färdig

Situation för övervakningshändelsen
Bekräftad

Registrering av uppgifter

Bekräftelse

Dokument som skickas
✓ Resultat från granskning i terrängen

Svaromål till dokumenten ↗

Övervakningens åtgärder

Skiftesvisa observationer

Observationer från terrängsyner 2023-2025

Trädbevuxna områden

Fältskiktet på området består enbart av blåbärsris och ljung. En typisk moskog. Kan inte godkännas i avtal.

Finns inga foderväxter.
Området gynnas inte av bete.
Kan inte godkännas i avtal.

Enhetlig berg

Observera skötsel på avtalsskiftet

Bild 1. Avslagen 2024: endast bete, hög vass → avtalsskiftet inte skött enligt villkoren.

Bild 1. En flygbild på strandbete där gammal vass har blivit betad.

Bild 2. Godkänt 2025: bete och slätter av vass, slätteravfall borttagen → avtalsskiftet skött

Bild 2. En flygbild på strandbete där gammal vass har blivit slåttad.

Observera betetrycket på avtalsskiften

Bild 1. Skiftet 2024: Lämplig betetryck

Bild 1. Strandbete 2024 där betetrycket har varit tillräcklig hög så att hela området har blivit skött.

Bild 2. Skiftet 2025: Svag betetryck

Bild 2. Samma strandbete 2025 där betetrycket inte har varit tillräckligt hög.

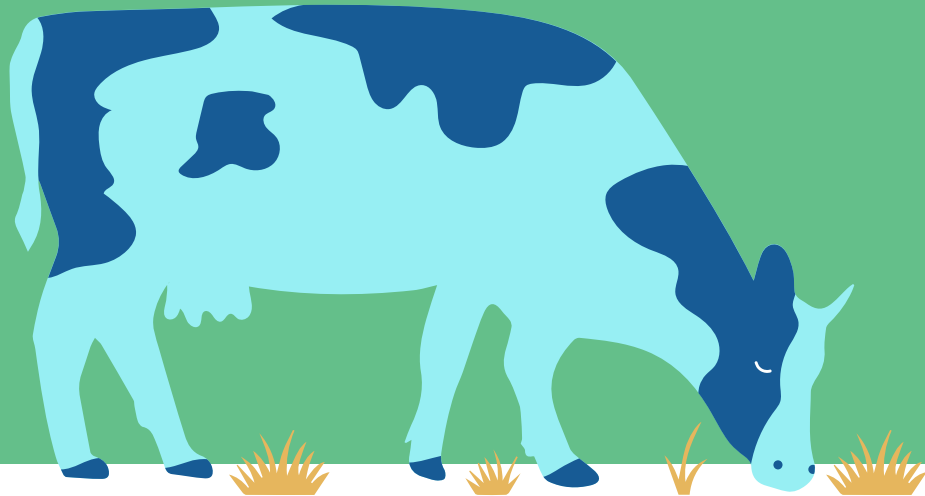
Fina öppna områden

Fina trädbevuxna områden

Helmi-livsmiljöprogrammet

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Helmi- livsmiljöprogrammet

Victoria Snickars – Miljöenheten, Livskraftscentralen i Södra
Österbotten

22.4.2026

Foto: Hanna Finne

Livskraftscentralen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Livsmiljöprogrammet Helmi & vårdbiotoper 1/2

Vad är Helmi-vårdbiotoper?

- **Iståndsättning och skötsel av vårdbiotoper**
(naturtyper skapade genom traditionell skötsel ex. bete, slåtter m.m.)
 - Inventering, fältbesök, planering, uppföljning
- **Finansiering från miljöministeriet**
 - *Statsrådets förordning om stöd för iståndsättning och vård av vårdbiotoper*
- **Mål**
 - 26 000 ha iståndsatta 2030
 - Effektivisering av skötsel, rådgivning och förbättring av regionalt samarbete

Foto: Victoria Snickars

Livskraftscentralen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Livsmiljöprogrammet Helmi & vårdbiotoper 2/2

Prio: höga naturvärden, tryggande av fortsatt skötsel, skyddsområden (YSA, stadens, Natura 2000), LUMO-kluster/nätverk av vårdbiotoper

Åtgärder för vårdbiotoper genom Helmi:

- Helmi-stöd beviljas i form av tjänster och varor som livskraftscentralen anskaffar
 - **Iståndsättning:** röjningar, stängsel och stängsling, slåtter, slåtter/krossning av vass, vindskydd, vattenkar m.m.
 - **Fortsatt skötsel finansieras via miljöavtal** (alla åtgärder klara före miljöavtal ingås)

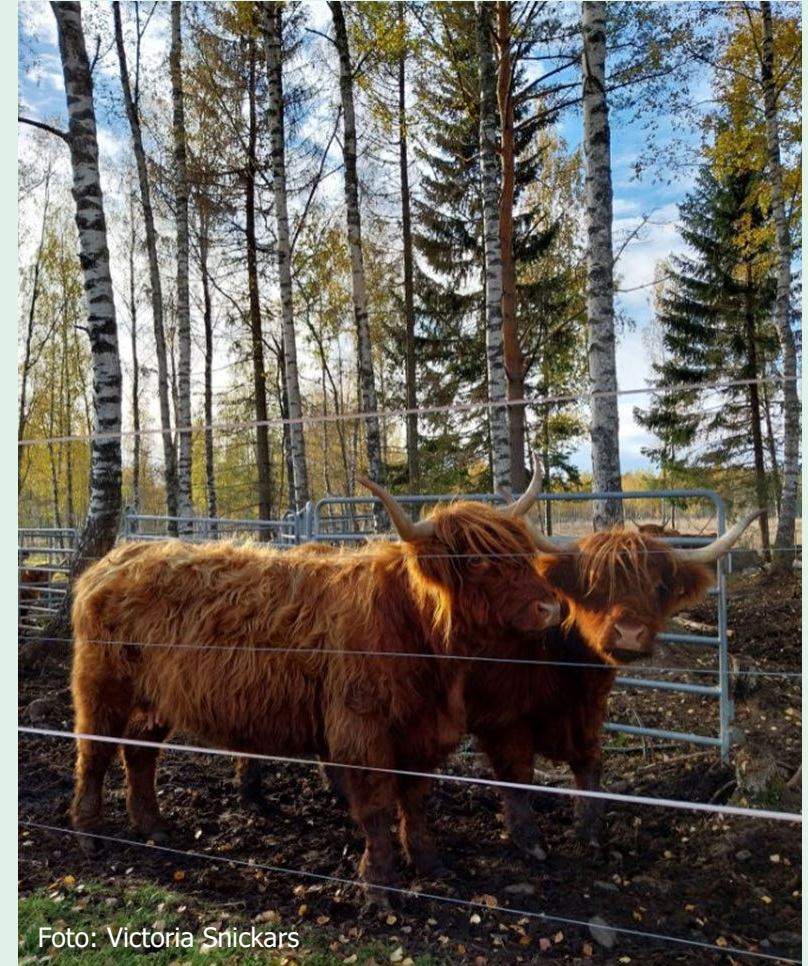

Foto: Victoria Snickars

Sundbacken, Närpes ~ 4 ha

- Rökning vintern 2024/25
- Stängsling 2025
- Torrängar, historia, naturstig
- Bete med får

Foto: Victoria Snickars

Lövkulla, Kronoby

- Rökning vintern 2024
- Stängsling 2025
- Växtarter, historia
- Bete med får

Foto: Victoria Snickars

Miedon niitty, Kurikka

- Iståndsättning färdig våren 2025:
 - Småskaliga rövningar av buskar
 - Uppgörande av staket
 - ca. 1,3 ha

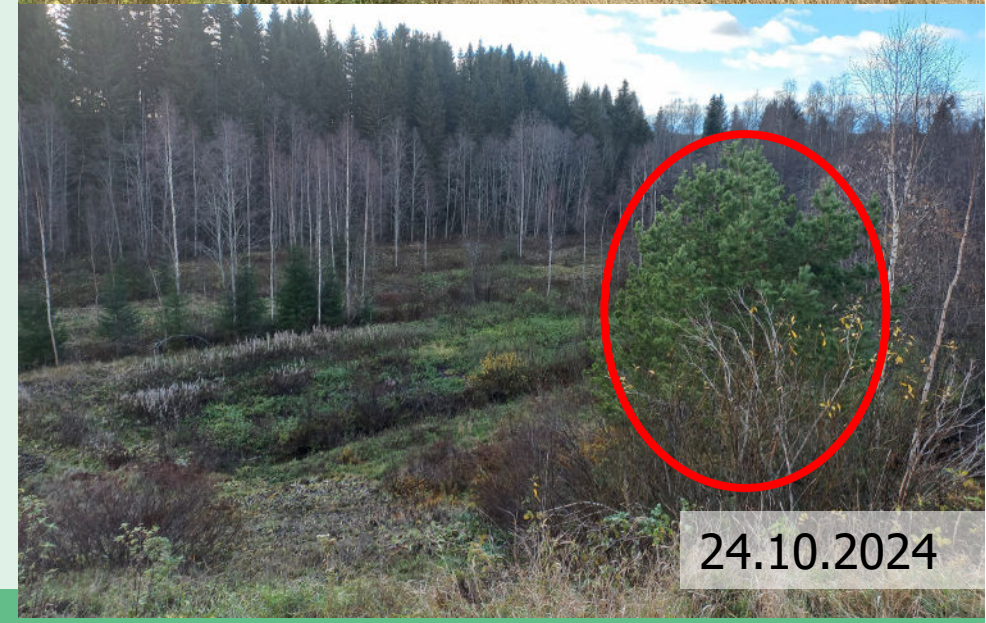

Foto: Hanna Finne

Rauhaluoma, Kauhajoki

- Kauhajoki stad gjorde rövningar 2023
- Via Helmi-programmet gjordes mindre tilläggsrövningar och slåtter av växtligheten 2025

Hälsningar från miljöenheten

Miljöenheten vid livskraftscentralen i Södra Österbotten har hand om vårdbiotoper i: **Österbotten, Mellersta Österbotten & Södra Österbotten**

Kontakta oss gärna med låg tröskel!

- Om du har ett område i åtanke för Helmi (vi gör utvärdering i fält)
- Om du vill ha rådgivning ang. istandsättning och skötsel av vårdbiotoper
- Höjning av värdeklasser
 - Efter att miljöenheten höjt värdeklassen bör man kontakta landsbygdsenheten för att anmäla området för den högre stödnivån (före ansökningstiden går ut)

OBS! Finansieringen för Helmi-objekt är begränsad – men vi besöker gärna nya områden!

Kontaktuppgifter:

Hanna Finne (huvudansvarig)

hanna.finne@elinvoimakeskus.fi

0295 027 030

Victoria Snickars

victoria.snickars@elinvoimakeskus.fi

0295 027 069

TACK! 😊

Foto: Victoria Snickars

